

Koncepce ošetrovatelství

Metodické opatření MZ ČR
č.21581 z roku 2004

Ošetřovatelství

Ošetřovatelskou péčí se rozumí soubor odborných činností zaměřených na

- prevenci,
- udržení,
- podporu a navrácení zdraví

jednotlivců, rodin a osob, majících společné sociální prostředí nebo trpících obdobnými zdravotními obtížemi.

Ošetřovatelství

Součástí ošetřovatelství je

- péče o nevléčitelně nemocné,
- zmírňování jejich utrpení
- a zajištění klidného umírání a důstojné smrti.

Ošetřovatelská péče je poskytována v rámci integrované péče i paliativní péče.

Charakteristické rysy

Ošetřovatelství je individualizovaná péče založená na

vyhledávání a plánovitém uspokojování potřeb člověka

ve vztahu k jeho zdraví nebo potřebám vzniklých nebo pozměněných onemocněním.

Koncepce ošetřovatelství

- klade důraz na náročnější a samostatnější práci ošetřovatelského personálu.
- zdůrazňuje **nutnost práce metodou ošetřovatelského procesu** doprovázeného řádně vedenou zdravotnickou dokumentací jako základního metodického postupu ošetřovatelského personálu při práci se zdravým i nemocným člověkem, jeho rodinou a sociálním prostředím.

Moderní ošetrovatelství

- Otevírá cestu k zajištění kvalitní ošetrovatelské péče prostřednictvím **ošetrovatelských standardů**, které stanovují kritéria k jejímu poskytování a hodnocení.

Definice ošetřovatelství

Ošetřovatelství je samostatná vědecká disciplína zaměřená na aktivní vyhledávání a uspokojování

- biologických,
- psychických
- a sociálních potřeb nemocného a zdravého člověka v péči o jeho zdraví.

Cílem ošetřovatelství je

- podporovat a upevňovat zdraví,
- podílet se na navrácení zdraví,
- zmírňovat utrpení nemocného člověka,
- zajistit klidné umírání a důstojnou smrt.

Charakteristické rysy ošetrovatelství

- poskytování **aktivní** ošetrovatelské péče,
- poskytování **individualizované** péče prostřednictvím ošetrovatelského procesu,
- poskytování ošetrovatelské péče **na základě vědeckých poznatků podložených výzkumem**
- holistický přístup k nemocnému,
- **preventivní** charakter péče,
- poskytování péče ošetrovatelským **týmem** složeným z různě kvalifikovaných pracovníků (vícestupňový způsob).

S kým jste se v nemocnici nebo ambulanci setkali z pohledu různé úrovně – kvalifikace zdravotnických pracovníků?

- Všeobecná sestra x praktická sestra
- Ošetřovatelka
- Sanitárka
- Nutriční terapeut
- Rehabilitační pracovník
- Specializovaný zdravotník

Pracovníci v oboru a jejich vzdělávání

Ošetrovatelskou péči podle uvedené koncepce zajišťují zdravotničtí pracovníci v rozsahu vymezeném zákonem a zvláštním právním předpisem:

- 1) Zdravotničtí **pracovníci způsobilí k výkonu povolání bez odborného dohledu** po získání odborné způsobilosti.
- 2) Zdravotničtí **pracovníci způsobilí k výkonu povolání pod odborným dohledem** nebo přímým vedením.

Činnosti jednotlivých kategorií ošetrovatelských pracovníků jsou stanoveny zvláštním právním předpisem.

Podrobně jsou rozpracovány zaměstnavatelem příslušného zdravotnického zařízení.

Pracovníci v oboru a jejich vzdělávání

Zdravotničtí pracovníci **způsobí k výkonu povolání bez odborného dohledu** získávají odbornou způsobilost na:

1. vyšších odborných zdravotnických školách
2. a na vysokých školách

v souladu s příslušnými směrnici Evropské unie.

Pracovníci v oboru a jejich vzdělávání

Celoživotním vzděláváním si zdravotničtí pracovníci obnovují, zvyšují, prohlubují a doplňují vědomosti, dovednosti a způsobilost v příslušném oboru v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky.

Součástí celoživotního vzdělávání je také specializační vzdělávání, které je zaměřeno na ošetrovatelství v klinických oborech, na různé formy ústavní, ambulantní a komunitní péče a na management ve zdravotnictví. Probíhá v akreditovaných zařízeních.

V rámci celoživotního vzdělávání je také možné v oboru ošetrovatelství získat vyšší stupně akademického vzdělání (magisterské a doktorské).

Pracovníci v oboru a jejich vzdělávání

Zdravotničtí **pracovníci způsobilí k výkonu povolání pod odborným dohledem** nebo přímým vedením získávají kvalifikaci studiem na střední zdravotnické škole nebo v akreditovaném kvalifikačním kurzu.

- I tito pracovníci mají povinnost celoživotního vzdělávání, kterým si zdravotničtí pracovníci obnovují, zvyšují, prohlubují a doplňují vědomosti, dovednosti a způsobilosti v příslušném oboru v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky.

Registr zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu

- V průběhu aktivního výkonu ošetrovatelské profese se zdravotničtí pracovníci původně registrovali v Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu sami.
- Dnes je v registru zaznamenán školou absolvent.
- Registr je veřejně přístupný, s výjimkou údajů o rodném čísle a trvalém pobytu a je součástí Národního zdravotnického informačního systému.
- Poskytuje informace o počtu a odborném zaměření zdravotnických pracovníků poskytujících ošetrovatelskou péči.

Ošetrovatelský proces a jeho dokumentace

Hlavní pracovní metodou ošetrovatelského personálu je ošetrovatelský proces.

Jeho cílem je prevence, odstranění nebo zmírnění problémů v oblasti individuálních potřeb pacientů/klientů. Je to racionální metoda poskytování a řízení ošetrovatelské péče. Představuje sérii plánovaných činností a myšlenkových algoritmů, které profesionálové v ošetrovatelství používají:

- ke zhodnocení stavu individuálních potřeb klienta, rodiny nebo komunity,
- ke stanovení ošetrovatelských problémů (ošetrovatelských diagnóz),
- k plánování ošetrovatelské péče,
- k realizaci ošetrovatelské péče,
- k vyhodnocování efektivity ošetrovatelské péče.

Ošetrovateľský proces a jeho organizace

- Činnost sester v nepřetržitém provozu je při aplikaci ošetrovateľského procesu organizována těmito organizačními systémy práce:
  - **system skupinové péče** - skupinová sestra během směny pečuje o určenou skupinu nemocných, odpovídá za zajištění ošetrovateľského procesu a vedení příslušné zdravotnické dokumentace. Každého nemocného osobně předá příslušné skupinové sestře z další směny;
  - **system primárních sester** - po přijetí je nemocnému přidělena primární sestra, která odpovídá za zajištění ošetrovateľského procesu po celou dobu jeho hospitalizace a za vedení příslušné zdravotnické dokumentace. Plán péče zajišťuje za pomoci dalších ošetrovateľských pracovníků. Není-li ve službě, nemocného předá sestrám další směny, po návratu do služby své nemocné přebírá zpět, u svých pacientů je odpovědná za celý oš. Proces a jeho plnění. Primární sestra se podílí v průběhu směny také na ošetrování nemocných, jimž primární sestrou není.

Ošetřovatelský management

Nejvyšším metodickým článkem oboru je Ministerstvo zdravotnictví. Příslušný odborný útvar metodicky řídí a kontroluje ošetřovatelství v ČR. Vyjadřuje se ke všem zásadním odborným, organizačním, ekonomickým a legislativním opatřením, která se týkají ošetřovatelství a práce ošetřovatelského personálu v oblasti zdravotní a sociální péče. V jeho kompetenci je zřizovat a ustanovovat pracovní skupiny, komise, které plní funkci poradních orgánů při řešení problematiky oboru a připravují podklady pro rozvoj oboru. Členy pracovních skupin a komisí jsou zástupci ošetřovatelské praxe, profesních organizací a zástupci vzdělávacích institucí.

V jednotlivých ústavních zařízeních je ošetřovatelská péče řízena náměstkyní/náměstkem pro ošetřovatelskou péči/hlavní sestrou. Struktura řízení ošetřovatelské péče uvnitř zdravotnického zařízení závisí na vedení příslušného zařízení.

Zpravidla se k managementu dále řadí vrchní sestry, odpovídající za chod kliniky a staniční sestry, které jsou odpovědné za přímé řízení péče na jednotlivém oddělení.

Hodnocení kvality ošetřovatelské péče

Kvalitní ošetřovatelská péče je základním cílem současného ošetřovatelství.

Kvalitu ošetřovatelské péče určují **ošetřovatelské standardy**, které současně stanovují její měřitelná kritéria.

Komunitní ošetřovatelství

Ošetřovatelské služby poskytované v rámci komunitní péče jsou organizovány zpravidla mimo ústavní zařízení a zajišťují potřebnou péči o rodinu, jednotlivce či skupinu obyvatel.

<https://www.mzcr.cz/narodni-osetrovatelske-postupy/>

Ošetrovateľský výzkum

Výzkum v ošetrovatelství **je součástí výzkumu ve zdravotnictví.**

Vytváří nové poznatky, které přímo nebo nepřímo ovlivňují ošetrovateľskou praxi.

Umožňuje poskytovat vysoce kvalitní ošetrovateľskou péči založenou na důkazech.

Probíhá ve výzkumných ústavech, na vysokých školách, v jiných vzdělávacích institucích, ve zdravotnických a sociálních zařízeních.

Řídí platnými právními předpisy a mezinárodními etickými směrnici pro biomedicínský výzkum.

Vzdělávání všeobecných sester v současnosti

Zákon 96/2004 Sb.

Zákonné podmínky

Získání odborné způsobilosti všeobecná sestra

- 3 roky odborného studia (VOŠZ, VŠ)
- plnoletost
- 4600 hodin
- minimálně 2600 hodin praxe

Získání odborné způsobilosti všeobecná sestra

- VOZŠ
- Akreditovaný studijní program – ošetrovatelství
- Studijní obor – všeobecná sestra
- 3 roky denní, 3,5 roku kombi.
- Ukončení absolutoriem – obhajoba závěrečné práce a ústní praktická část
- Diplomovaná všeobecná sestra

- Titul Dis (diplomovaný specialista)

Získání odborné způsobilosti všeobecná sestra

- VŠ (univerzitního i neuniverzitního typu)
- Akreditovaný studijní program - ošetřovatelství
- Studijní obor – všeobecná sestra
- 3 roky
- SZZK – obhajoba bakalářské práce, ústní zkouška
- Bakalářský stupeň VŠ vzdělání

- Titul Bc. (bakalář/ka)

Získání specializované způsobilosti

Pro absolventy VOZŠ

- Akreditovaný program pro získání specializované způsobilosti
- 1 rok praxe
- 36 měsíců, dálková forma studia
- 640 hodin
- 50 % praxe
- Modulový systém (lze absolvovat i samostatně)
- Logbooky (povinné výkony)
- Ukončení závěrečnou zkouškou

<http://www.nconzo.cz>

Specializační obory

- Anesteziologie, resuscitace a intenzivní péče
- Perioperační péče
- Dětská sestra
- Komunitní sestra
- Ošetrovatelská péče o pacienty ve vybraných klinických oborech – péče o pacienty s onkologickým onemocněním, diabetem mellitem, kardiovaskulárním onemocněním, chronickým plicním onemocněním, onemocněním zažívacího traktu, infekčním onemocněním, dermatovenerologickým onemocněním, neurologickým onemocněním, v gerontologii, se stomiemi, v chirurgických oborech, s onemocněním kardiovaskulárního aparátu, s transplantací kostní dřeně, péče o pacienty na oddělení lékařské genetiky, s diabetickou nohou, onemocněními zažívacího traktu, s metabolickými poruchami, s infekčními onemocněními, s chronickými ranami a defekty.....

Získání specializované způsobilosti

Pro absolventy BC. studia

- Akreditované navazující magisterské studijní programy
- 2 roky studia
- Prezenční forma (bez praxe)
- Kombinovaná forma (podmínka 2 roky praxe)
- Více než 640 hodin, obvykle přes 1000 hodin
- Státní závěrečná zkouška - obhajoba diplomové práce a ústní část SZK

Specializační obory

- Studijní program – specializace v ošetrovatelství
- Studijní obor – dlouhodobá péče, řízení a supervize, učitelství zdravotnických předmětů, intenzivní péče, management ve zdravotnictví, atp.

Funkční specializace

- Krátkodobé certifikované kurzy
- Souhlas MZ ČR
- Kompetence superspecializovaných činností
- Diagnostika

Celoživotní vzdělávání

- Povinné pro všechny zdravotníky
- U oborů uvedených ve vyhlášce č. 424/2004 Sb. ve vazbě na kompetence bez odborného dohledu a bez indikace lékaře – osvědčení k výkonu povolání bez odborného dohledu
- Započtené aktivity – semináře, kurzy, konference, kongresy, studium po získané odborné způsobilosti

Doktorská studia

- Lékařské fakulty
- Fakulty humanitních studií
- Filosofické fakulty
- Fakulty zdravotnických studií